

Työeläkelaitoksille

KIRKON ELÄKELAINSÄÄDÄNNÖN MUUTTAMINEN

Oheisena hallituksen esitys laiksi kirkon eläkelainsäädännön muuttamisesta (HE 292/1993 vp), jolla ehdotetaan valtion eläkeuudistusehdotukseen liittyen evankelis-luterilaisen kirkon eläkejärjestelmään tehtäväksi ne muutokset, jotka valtion eläkejärjestelmän soveltamisesta kirkon eläkkeisiin aiheutuvat.

Voimaantulo

Ehdotetut lainmuutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.1994.

ELÄKETURVAKESKUS

Seppo Pietiläinen

Pentti Koivisto

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kirkon eläkelainsäädännön muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Valtion eläkejärjestelmän muutosehdotuksiin liittyen ehdotetaan evankelis-luterilaisen kirkon eläkelakiin tehtäväksi ne muutokset, jotka valtion eläkejärjestelmän soveltamisesta kirkon eläkkeisiin aiheutuvat.

Ehdotuksen mukaan evankelis-luterilaisen kirkon eläkelakiin ei enää otettaisi eläkeiästä erillistä säännöstä, vaan eläkeiästä olisi voimassa mitä valtion eläkelaisissa on säädetty.

Valtion eläkelakiin otetun niin sanotun laukaus säännön mukaisesti, ehdotetaan evankelis-luterilaisen kirkon eläkelakiin otettavaksi säännös, jonka perusteella henkilöllä olisi oikeus iästään riippumatta sanotun eläkelain mukaiseen vanhuuseläkkeeseen, jos hän on saanut jostakin muusta julkisesta eläkejärjestelmästä myönnetyn vanhuuseläkkeen. Laukaisu sääntö koskisi vain vanhuuseläkettä, joka on laskettu valtion eläkelain 10 §:n 2 momenttia tai muiden lain 8 §:n 5 momentissa mainittujen lakien vastaavia säännöksiä soveltaen.

Lisäksi ehdotetaan, että evankelis-luterilaisen kirkon eläkelakiin lisättäisiin selvyuden vuoksi määritelmä siitä, milloin palvelussuhteen katsotaan sanottua eläkelakia sovellettaessa alkavan ja päättyvän. Lakiin ehdotetaan lisättäväk-

si myös eräitä valtion eläkelaisissa olevia eläkettä myönnettäessä ja takaisinperinnässä noudatettavaa menettelytapaa koskevia säännöksiä.

Kirkon eläkejärjestelmän piiriin kuuluvalla henkilölle ehdotetaan säädettäväksi pysyvä velvollisuus työntekijän eläkemaksun suorittamiseen. Eläkemaksuprosentti määräytyisi työntekijäin eläkelain mukaan.

Lain voimaantulosäännöksessä olisivat poikkeussäännökset niin sanotun erityisen eläkeiän valintaan oikeutetuista.

Erillisellä evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 2 ja 3 §:n muuttamisesta annetun lain (1601/92) voimaantulosäännöksen muutoksella ehdotetaan yhdenmukaisesti valtion eläkelain voimaantulosäännökseen esitetyn muutoksen kanssa, että sanotun lain 2 § ei koskisi viranhaltijaa ja työntekijää, joka on syntynyt ennen vuotta 1940. Lisäksi ehdotetaan, että lain 3 §:n 2 momenttia sovellettaisiin lain voimaantulon jälkeen sattuneeseen eläketapahtumaan.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan samanaikaisesti valtion eläkejärjestelmään ehdotettujen muutosten kanssa eli vuoden 1994 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Valtion eläkelakiin ehdotetut muutokset

Evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 1 §:n (564/89) nojalla on virka- tai työsuhteessa evankelis-luterilaiseen kirkkoon, sen seurakuntaan, seurakuntainliittoon tai muuhun seura-

kuntaan yhtymään olevalla henkilöllä oikeus eläkkeeseen, ellei sanotusta laista muuta johdu, soveltuvin osin samojen säännösten mukaan kuin valtion palveluksessa olevalla henkilöllä. Tämän vuoksi eläkeoikeutta koskevat valtion eläkelain säännökset tulevat yleensä sovellettaviksi kirkon eläkejärjestelmässä ilman, että kirkon eläkelakia tarvitsee muuttaa.

Eduskunnalle on 18 päivänä kesäkuuta 1993 annettu hallituksen esitys valtion eläkejärjestelmän muuttamisesta (HE 96/1993 vp.). Esityksen tavoitteena on muuttaa valtion eläkejärjestelmään kuuluvassa palveluksessa vuosien 1992 ja 1993 vaihteessa olleiden eläketurva asteittain suunnilleen työeläkejärjestelmän perusehtojen tasoiseksi. Esityksen mukaan palveluksessa olevat henkilöryhmät ehdotetaan eläke-etujen suhteen rajattaviksi syntymäajan perusteella. Ennen vuotta 1940 syntyneet eli vähintään 55 vuotiaat säilyttäisivät nykyisen lain mukaisen eläketurvan. Vuosina 1940—1959 syntyneiden eläkeikää ehdotetaan asteittain nostettavaksi 63 vuodesta 65 vuoteen ja tavoitetasoa asteittain laskettavaksi 66 prosentista 60 prosenttiin riippuen siitä, kuinka paljon heillä on vuoden 1994 loppuun mennessä valtion eläkettä varten hyväksi luettavaa palvelusaikaa.

Vuoden 1939 jälkeen syntyneiden henkilöiden yksilöllisen varhaiseläkkeen alaikäraja ehdotetaan nostettavaksi 55 vuodesta 58 vuoteen. Edelleen ehdotetaan ikääntyneille työntekoa jatkaville normaalia nopeampaa eläkkeen karttumista sekä eräitä eläkkeensaajan työhönpuolun helpottamiseen tähtäviä muutoksia. Sen varalta, että eläkkeen karttuminen katkeaa vuoden 1994 alusta muun muassa työttömyyden, kuntoutumisen ja ammattikoulutuksen vuoksi, ehdotetaan eläketurvaa täydennettäväksi työeläkelisillä. Lisäksi työttömyyseläkkeen saamisen ehtoja ehdotetaan tarkistettavaksi ja yksilöllisen varhaiseläkkeen ennakkopäätöksen sitovuusaikaa pidennettäväksi.

Kaikkien 31 päivänä joulukuuta 1992 ja edelleen eläketapahtumaansa saakka jatkuvasti palveluksessa olevien eläke karttuu 2,2 prosenttia vuodessa 31 päivään joulukuuta 1994. Ennen vuotta 1940 syntyneiden eläketurvaan ei ehdoteta muutoksia, joten heidän eläkkeensä karttuu myös vuoden 1995 alusta edelleen 2,2 prosenttia vuodessa. Palveluksesta ennen eläketapahtumaansa eroavan ennen vuotta 1940 syntyneen eläkkeen karttumisnopeus olisi nykyiseen tapaan 2,0 prosenttia vuodessa.

Vuoden 1939 jälkeen syntyneiden eläke ehdotetaan karttuvaksi 1 päivästä tammikuuta 1995 1,5 prosenttia vuodessa. Lisäksi 55 vuoden iän saavuttamisen jälkeen suoritettaisiin erityistä lisäkattumaa, joka olisi 0,5 % vuodessa. Lisäkattuman saaminen edellyttäisi, että henkilö jatkaa palvelusta eläketapahtumaan saakka.

Vuoden 1992 tulopoliittisen sopimuksen mu-

kaisesti on 1 päivänä lokakuuta 1993 valtion eläkerahastosta annetun lain muutosesityksellä (HE 175/1993 vp.) ehdotetaan, että työntekijäin eläkemaksu toteutetaan pysyvänä järjestelyinä vuoden 1994 alusta lukien.

Ehdotetut valtion eläkejärjestelmän muutokset ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 1994 alusta. Palveluksessa olevan henkilöstön eläkeikää, eläkkeen tavoitetasoa ja eläkkeen karttumista koskevia muutoksia sovellettaisiin vuoden 1995 alusta.

1.2. Evankelis-luterilaisen kirkon eläkelakiin ehdotetut muutokset

Eläkelainsäädännön yhdenmukaistamiseksi ja valtion eläkejärjestelmään esitettyjen muutosten huomioon ottamiseksi ehdotetaan evankelis-luterilaisen kirkon eläkelakiin tehtäväksi seuraavat muutokset:

Kirkon eläkejärjestelmän eläkeikä vastaa nykyisin valtion eläkejärjestelmän eläkeikää, mutta siitä on säädetty myös erikseen. Jotta valtion eläkelain muutoksiin sisältyvää eläkeoikeuden rajaamista syntymäajan perusteella ja eläkeiäkkään porrastettua eläkeikää voitaisiin soveltaa kirkon eläkejärjestelmässä ehdotetaan evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 2 §:ssä säädetty eläkeikä poistettavaksi laista. Käytännössä erillisellä eläkeikää koskevalla lainkohdalla ei ole ollut enää merkitystä 30 päivän kesäkuuta 1989 jälkeen, jolloin kirkon eläkeasetuksessa säädetty erityiset eläkeiät poistettiin. Pykälään ehdotetaan otettavaksi valtion eläkelakiin 8 §:n 5 momenttiin ehdotettua laukaususäädännöstä vastaava säännös. Siinä määritellään minkä muiden eläkelakien tai eläketurvaa koskevan lainsäädännön nojalla myönnetty vanhuuseläke laukaisee oikeuden saada kirkon eläke, vaikka asianomainen ei olisi saavuttanut eläkeikänsä. Säännöksellä rajataan laukaisuvaikutus tiettyihin eläkkeisiin. Siten esimerkiksi sotilaseläke ei laukaise kirkon eläkettä.

Valtion eläkelaiissa ei ole selviä säännöksiä siitä, milloin palvelussuhteen eläkeoikeudellisesti katsotaan alkavan ja päättyvän, jos henkilö on ollut esimerkiksi palkattomalla virkavapaalla tai työlomalla. Kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäädännön mukaan palvelussuhteen katsotaan alkavan silloin, kun viranhaltija tai työntekijä ryhtyy hoitamaan virkaansa tai työtönsä ja päättyvän sen päivän lopussa, jolta sen perusteella viimeksi maksettiin palkkaa ennen

virka- tai työsuhteen katkeamista, työkyvyttömyyden tai yksilöllisen varhaiseläkkeen alkamista tai eläkesäännön alaiseen osa-aikatyöhön siirtymistä. Vastaava säännös palvelussuhteen päättymisen osalta on myös työntekijäin eläkelaisissa. Nämä säännökset takaavat sen, ettei henkilö voi säilyttää niin sanottua tulevan ajan oikeuttansa määräämätöntä aikaa palkan maksun päätyttyä. Selvyyden vuoksi ehdotetaan kirkon eläkelain 4 a §:ään otettavaksi säännös, jonka mukaan palvelussuhteen katsotaan kirkon eläkelakia sovellettaessa alkavan työnteon alkaessa ja päättyvän palkanmaksun päättyessä.

Ehdotuksen 5 c §:ssä myönnetään oikeus eläkkeen suorittamiseen vaikei työntekijäin eläkelain 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun päivärahan tai muun etuuden määrää, joka saattaisi vaikuttaa pienentävästi eläkkeeseen, ole lopullisesti ratkaistu. Regressioikeus eläkkeensaajan etuuteen ehdotetaan säännöksessä siirrettäväksi kirkkohallitukselle siltä osin kuin eläkettä yhteensovituksen puuttumisen vuoksi on maksettu liikaa.

Laissa ei ole säännöksiä niiden tilanteiden varalta, joissa edunsaaja ei alaikäisyyden, sairauden tai muun syyn takia pysty hakemaan eläkettä. Valtion eläkelakiin esitetyn vastaavan säännöksen mukaisesti lakiehdotuksen 5 d §:ssä ehdotetaan, että kirkkohallitus voi hyväksyä edunsaajan lähioimaisen tai muun hänestä pääasiallisesti huolehtivan henkilön käyttämään puhevaltaa eläkeasiassa.

Ehdotuksen 7 a §:n 1 momentissa säädetään itseoikaisusta ja 2 momentissa eläkkeen maksusta silloin, kun kirkkohallitus on esittänyt päätöksensä purkamista. Kirkkohallitus voi itse ottaa asian uudelleen käsittelyyn, jos päätös on perustunut virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen ja uuden selvityksen perusteella tehtävä ratkaisu tulisi edunsaajan eduksi. Jos kirkkohallitus on tehnyt purkuhakemuksen lainvoimaisen eläkepäättöksensä purkamisesta, voidaan eläkettä heti ryhtyä maksamaan purkuesityksen mukaan oikean suuruisena. Vastaavat säännökset ovat muissa eläkelaeissa.

Yhdenmukaisesti valtion eläkelakiin esitetyn säännöksen kanssa ehdotetaan 7 b §:ssä, että kirkkohallituksen eläkkeen tai muun etuuden takaisinperintää koskeva lainvoimainen päätös saadaan panna täytäntöön niin kuin riita-asiassa annettu lainvoimainen tuomio. Säännöstä sovelletaan päätökseen, joka on annettu lain voimaantulon jälkeen.

Ehdotuksen 7 c §:n 1 momentissa säädetään aiheuttomasti maksetun eläkkeen takaisin perimisestä, joka on mahdollista kuitata myöhemmin maksettavista eläke-eristä. Aiheuttomasti maksettua etuutta ei saa periä kerralla enempää kuin yksi kuudesosa nettoeläkkeestä. Pykälän 2 momentin mukaan aiheuttomasti maksettu etuus voitaisiin jättää takaisin perimättä, jos aiheuttoman suorituksen ei ole katsottava johtuneen etuuden saajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä tai takaisin perittävä määrä on vähäinen. Vastaavat säännökset ovat myös muissa eläkelaeissa.

Evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain piirissä olevat kirkon ja seurakuntien viranhaltijat ja työntekijät sekä eläkesopimuksen kirkkohallituksen kanssa tehneiden yhdistysten asianomaiset työntekijät ovat olleet velvolliset työntekijäin eläkemaksusta annetun lain (1004/92) nojalla vuonna 1993 maksamaan kirkon keskusrahastolle sanotun lain mukaan määräytyvän kolmen prosentin eläkemaksun. Perussäännös työntekijäin eläkemaksuista ehdotetaan nyt otettavaksi kirkon eläkelain uuteen 8 a §:ään. Eläkemaksun suuruus määräytyy säännöksen 1 momentin mukaan samoin perustein kuin valtion palveluksessa olevien henkilöiden eläkemaksu, jonka maksamista pysyvästi vuoden 1994 alusta on ehdotettu valtion eläkerahastosta annetun lain muutoksella työntekijäin eläkelain 12 b §:n 1 momentissa säädetyn eläkemaksuprosentin mukaisena. Työntekijän eläkemaksun periminen ehdotetaan säännöksen 2 momentissa työnantajan velvollisuudeksi säännöksessä määritellystä henkilön palkasta. Säännöksen 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi oikaisumahdollisuudesta työntekijän eläkemaksuun kirkkohallitukselle. Oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä voi valittaa kirkkolain mukaisesti eli korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Uuden 8 b §:n 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi voimassa olevan lain mukaisesti, että työnantaja vastaa sekä työnantajan että työntekijän eläkemaksun suorittamisesta kirkon keskusrahastolle. Säännöksen 2 momentti velvoittaa työntekijäin eläkemaksusta siirrettäväksi vähintään saman suhteellisen osuuden eläkerahastoon kuin työnantajan eläkemaksusta.

Ehdotuksen 10 §:ssä julkisoikeudellisen yhteisön viranomaiset ja laitokset sekä yksityiset työnantajat ja muut säännöksessä mainitut tahot veloitetaan eläkehakemuksen käsittelyyn

yhteydessä tarvittavien tietojen antamiseen kirkkohallitukselle. Vastaava säännös on muissa eläkelaeissa.

1.3. Evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 2 ja 3 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttaminen

Kirkon eläkelain 2 ja 3 §:n muuttamisesta 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1601/92) voimaantulosäännöksen 2 momenttia ehdotetaan yhdenmukaisesti valtion eläkelain vastaavan muutoksen kanssa muutettavaksi siten, että sanotun lain 2 §:n mukaiset eläketurvan muutokset eivät koskisi sellaisia viranhaltijoita ja työntekijöitä, jotka ovat syntyneet ennen vuotta 1940. Säännöksessä ehdotetaan, että lain 3 §:n 2 momenttia sovellettaisiin kaikkiin palvelussuhteisiin, joissa eläketapahtuma on sattunut lain voimaantulon jälkeen eli 1 päivästä tammikuuta 1993. Siten viranhaltija tai työntekijä, joka on samanaikaisesti kahdessa tai useammassa saman työnantajan palveluksessa katsotaan olevan eläkettä määrättäessä vain yhdessä palveluksessa. Ehdotetulla muutoksella ei juurikaan ole vaikutusta henkilön kokonaiseläketurvaan, mutta sillä olisi huomattava vaikutus eläkejärjestelmän toimivuuden kannalta. Eläkeasioiden käsittely nopeutuisi merkittävästi. Muutos on toteutettu edellä esitetyllä tavalla jo aikaisemmin kunnan eläkejärjestelmässä. Ehdotettu muutos voitaneen toteuttaa tavallisessa lainsäätämisyksityksessä.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Ehdotus evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain muuttamisesta merkitsee jatkuvassa palveluksessa olevien vuoden 1939 jälkeen syntyneiden eläke-etuuksien heikkenemistä. Eläkkeiden karttumisnopeuden ja tavoitetason alentuminen vaikuttavat kirkon eläkejärjestelmässä kustannuksia alentavasti samalla tavoin kuin valtion eläkejärjestelmässä. Eläkemenojen väheneminen voidaan todeta 2000-luvun alkuvuosina. Uudistuksen vaikutus loppuu vuoden 2050 vaiheilla, kun kaikki nyt jatkuvassa palveluksessa olevien eläkkeet ja perhe-eläkkeet ovat lakanneet. Suurimmillaan eläkemenojen vähenys on vuoden 2020 vaiheilla, jolloin se on 8

prosentin suuruinen nykyiseen järjestelmään verrattuna ja markkamääräisesti 42 miljoonaa markkaa.

Yksilöllisen varhaiseläkkeen ikärajan nostamiseen 55 ikävuodesta 58 vuoteen vähentää eläkemenoja välittömästi. Yksilölliset varhaiseläkemenot ovat noin 13 miljoonaa markkaa vuodessa. Vuonna 1998 säästön arvioidaan olevan noin 700 000 markkaa vuodessa.

Työntekijäin eläkemaksu on välttämätön osa eläkemenojen rahoitusjärjestelmää. Suunnitelmien mukaan tämä osa kasvaa tulevaisuudessa. Vuonna 1994 työntekijäin eläkemaksuna arvioidaan kertyvän noin 42 miljoonaa markkaa ja työnantajan eläkemaksuna noin 376 miljoonaa markkaa. Osa maksuista rahastoidaan. Kokonaisrahastointiaste vuonna 1993 ja edelleen vuonna 1994 on 5 prosenttia.

Kirkon eläkkeiden tietojärjestelmää ollaan parhailaan kehittämässä ja nyt tehtävät eläkejärjestelmän muutokset otetaan samalla huomioon. Eläketurvan sisältö muuttuu valtion eläkejärjestelmään tehtävillä uudistuksilla merkittävästi nykyistä mutkikkaammaksi ja siitä saattaa aiheutua kustannusten lisäystä eläkekäsittelyn eri vaiheissa. Eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännökseen esitetyllä muutoksella pyritään sen sijaan yksinkertaistamaan eläkekäsittelyä ja palvelussuhteiden rekisteröintiä ja siten vähentämään kustannuksia.

3. Asian valmistelu

Lakiesityksen valmistelu on tapahtunut kirkkohallituksen kirkolliskokoukselle tekemän esityksen ja kirkolliskokouksen asianmukaisen valiokuntakäsittelyn jälkeen asiasta 11 päivänä marraskuuta 1993 tekemän päätöksen pohjalta virkatyönä.

4. Voimaantulo

Kirkon eläkejärjestelmän muutokset olisi toteutettava samasta ajankohdasta lukien kuin valtion eläkejärjestelmän muutokset eli 1 päivästä tammikuuta 1994 lukien.

Lakia sovellettaisiin sellaisiin eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma sattuu lain voimaantullessa tai sen jälkeen.

Eläkeoikeuteen liittyvät muutokset toteutuisivat pääsääntöisesti valtion eläkelain muutoksella.

Niin sanotun joustavan eläkeikäjärjestelmän

säätämisen yhteydessä säädettyä voimaantulosäännöstä ehdotetaan tarkennettavaksi eräiltä osin. Evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain muuttamisesta 16 päivänä kesäkuuta 1989 annetun lain (564/89) voimaantulosäännöksen mukaan valintaoikeutta ja vanhoja ammatillisia eläkeikiä koskevien säännösten soveltamisen edellytykseksi on säädetty, että edunsaajalla on oikeus eläkkeeseen valtion eläkelain 10 §:n 2 momenttia soveltaen. Tällainen edellytys ehdotetaan poistettavaksi. Mainittuja valintaoikeutta ja eläkeikää koskevia säännöksiä ei kuitenkaan sovellettaisi vuoden 1939 jälkeen syntyneisiin valtion eläkelakiin ehdotetussa 1 §:n 3 momentissa tarkoitettuihin uusiin edunsaajiin. Valintaoikeuden edellytyksiä ehdotetaan tarkennettavaksi myös siltä osin, että kyseisiä valintaoikeutta ja eläkeikää koskevia säännöksiä ei sovellettaisi myöskään edunsaajaan, joka on saanut osa-aikaeläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä.

Eläkeiän valintaan oikeutetuille edunsaajille ehdotetaan karttumistakuuta, jonka mukaan edunsaajan kirkon eläkelain mukaisen eläkkeen eläkekarttuma olisi vähintään 60 prosenttia, jos hänellä on eläkeajaksi luettavaa palvelusaikaa vähintään 30 vuotta. Tämä on tarpeen, koska muutoin edunsaajalle ei ehtisi kaikissa tapauksissa karttua 63 vuotta aiempaan eläkeikään mennessä täyttää eläkettä. Tällainen mahdollinen puuttuva lisäkarttuma liitettäisiin edunsaajan viimeisestä palveluksesta myönnettävään eläkkeeseen. Valintaoikeutta koskevia muutoksia sovellettaisiin vuoden 1995 alusta lukien.

Evankelis-luterilaisen kirkon eläkeasetuksen (618/66) 2 §:ssä on eräiden palvelusaikojen eläkeajaksi lukemisen edellytykseksi säädetty, että edunsaajalle myönnettävään eläkkeeseen sovelletaan valtion eläkelain 10 §:n 2 momenttia. Eläkkeen määräytymiseen ehdotettujen muutosten takia esitetään, että valtion eläkelakiehdotuksen 1 §:n 3 momentissa tarkoitettulle vanhalle edunsaajalle myönnettävää eläkettä pidettäisiin kirkon eläkeasetuksen säännöksiä sovellettaessa valtion eläkelain 10 §:n 2 momenttia soveltaen myönnettävänä eläkkeenä. Näin vanhojen palvelusaikojen lukemisessa eläkeajaksi ei tapahtuisi muutosta voimassa oleviin säännöksiin verrattuna.

5. Säättämisjärjestys

Kirkon viranhaltijain ja työntekijäin eläkeoikeuteen liittyvät muutokset toteutuvat pääsääntöisesti valtion eläkelainsäädäntöön ehdotetuilla muutoksilla, joissa lähtökohtana on ollut, ettei ansaittuun eläkeoikeuteen puututa, 55 vuotta täyttäneet jäävät muutosten ulkopuolelle ja muutosten vaikutusta sitä nuorempiin on siirtymäsäännösin lievennetty. Muutosten ei niin ollen voitane katsoa puuttuvan edunsaajien perustuslailla suojattuihin oikeuksiin eikä lakiesityksen käsittelyn vaativan perustuslainsäätämisyjärjestystä.

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/66) 2 ja 10 §.

sellaisina kuin ne ovat, 2 § muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1601/92) ja 10 § 16 päivänä kesäkuuta 1989 annetussa laissa (564/89), sekä

lisätään lakiin uudet 4 a, 5 c, 5 d, 7 a, 7 b, 7 c, 8 a ja 8 b § seuraavasti:

2 §

Jos edunsaaja, jolla on eläkeikää vähintään yksi kuukausi, on saanut valtion eläkelain 8 §:n 5 momentissa (/93) mainittujen säännösten

nojalla myönnetyn vanhuuseläkkeen, jonka määrä on laskettu valtion eläkelain 10 §:n 2 momenttia, tai sitä vastaavien valtion eläkelain 8 §:n 5 momentissa mainittujen muiden lakien

säännöksiä tai eläkesääntöjen määräyksiä soveltaen, hänellä on palveluksen päätyttyä oikeus myös tämän lain mukaiseen vanhuuseläkkeeseen riippumatta siitä, onko hän saavuttanut eläkeikänsä.

4 a §

Sen estämättä, mitä virka- tai työsuhteesta muutoin johdetaan, tätä lakia sovellettaessa katsotaan palvelus alkaneeksi silloin, kun viranhaltija on ryhtynyt hoitamaan virkaansa tai työntekijä suorittamaan työtänsä. Jos kuukauden ensimmäinen päivä on sunnuntai-, pyhä- tai juhlapäivä taikka muu vapaapäivä eikä viranhaltija sen vuoksi ole voinut ryhtyä hoitamaan virkaansa tai työntekijä suorittamaan työtänsä sanottuna päivänä, katsotaan palvelus tästä huolimatta alkaneeksi kuukauden ensimmäisenä päivänä. Vastaavasti katsotaan palveluksen päättyneen sen päivän lopussa, jolta sen perusteella viimeksi maksettiin palkkaa ennen palveluksen katkeamista, työkyvyttömyyden tai yksilöllisen varhaiseläkkeen alkamista tai osatöihin siirtymistä.

5 c §

Jos edunsaajalla on oikeus saada työntekijäin eläkelain 8 §:n 1 momentissa (612/91) tarkoitettua päivärahaa, tapaturmaeläkettä, korvausta, ansionmenetykskorvausta tai elinkorvausta, voidaan tämän lain mukainen eläke sen estämättä, mitä valtion eläkelain 11 ja 12 §:ssä on säädetty, suorittaa ottamatta huomioon sanottua etuutta, kunnes sen määrä on lopullisesti ratkaistu. Edunsaajan oikeus sanottuun etuuteen siirtyy kirkkohallitukselle siltä osin kuin etuus olisi yhteensovituksessa vähentänyt eläkettä.

5 d §

Jos edunsaaja on alaikäinen taikka jos hän sairauden tai muun syyn takia ei pysty itse hakemaan eläkettä ja jollei hänellä ole holhoojaa tai tätä tarkoitusta varten määrättyä uskotua miestä, voi kirkkohallituksen hyväksymä edunsaajan lähiomainen tai muu hänestä pääasiallisesti huolehtiva henkilö edunvalvojana käyttää edunsaajan puhevaltaa tämän lain mukaisista eläkkeistä koskevassa asiassa.

7 a §

Jos eläkettä koskeva lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka ilmeisesti ei ole lainmukainen,

kirkkohallitus saa ottaa asian uudelleen käsiteltäväksi, jos on kysymys evätyn edun myöntämisestä tai myönnetyn edun lisäämisestä.

Jos kirkkohallitus on tehnyt esityksen eläkettä koskevan lainvoimaisen päätöksen purkamisesta, se voi, kunnes asia on ratkaistu, keskeyttää eläkkeen maksamisen tai maksaa eläkkeen sen suuruisena kuin purkuesityksen mukaan on pidettävä oikeana.

7 b §

Kirkkohallituksen tämän lain nojalla myöntämän etuuden takaisinperintää koskeva lainvoimainen päätös saadaan panna täytäntöön niin kuin riita-asiassa annettu lainvoiman saanut tuomio.

7 c §

Aiheettomasti maksettu etuus saadaan peria takaisin myös kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista eläke-eristä. Kulloinkin suoritettavasta eläke-erästä ei kuitenkaan saa edunsaajan suostumuksesta vähentää enempää kuin kuudesosan siitä eläke-erän osasta, joka jää jäljelle sen jälkeen, kun eläke-erästä on ennakkoperintälain (418/59) nojalla pidätetty ennakko tai rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain (627/78) nojalla lähdevero.

Aiheettomasti maksettu etuuden määrä voidaan jättää takaisin perimättä, jos sen myöntämisen tai maksamisen ei ole katsottava johtuneen edunsaajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä tai takaisin perittävä määrä on vähäinen.

8 a §

Tämän lain 1 §:ssä tarkoitettu kirkon eläkejärjestelmän piiriin kuuluva henkilö on velvollinen suorittamaan kirkon keskusrahastolle työntekijän eläkemaksun, joka on työntekijäin eläkelain (395/61) 12 b §:n 1 momentissa säädetyn eläkemaksuprosentin suuruinen osa 2 momentissa säädetävästä työntekijän palkasta.

Työnantaja pidättää palkanmaksun yhteydessä työntekijäin eläkemaksun palveluksessaan olevan henkilön ennakkoperintälain 4 §:n tarkoittamasta palkasta ja rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettua palkasta ja tilittää sen kirkon keskusrahastolle kirkkohallituksen määräämällä tavalla.

Lain soveltamispiiriin kuuluva henkilö voi vaatia oikaisua työntekijän eläkemaksuun kirk-

kohallitukselta. Haettaessa muutosta oikeisuvaatimuksesta annettuun päätökseen noudatetaan soveltuvin osin, mitä kirkkolaissa on muutoksenhausta säädetty.

8 b §

Eläkemaksusta, joka muodostuu 8 §:ssä tarkoitettusta työnantajan eläkemaksusta ja 8 a §:ssä mainitusta työntekijän eläkemaksusta, vastaa kirkon keskusrahastolle työnantaja niin kuin työnantajan eläkemaksusta on säädetty.

Työntekijäin eläkemaksusta koostuvista varoista siirretään eläkerahastoon vähintään sama suhteellinen osuus kuin työnantajien eläkemaksusta.

10 §

Valtion, kunnan tai muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomaisen tai laitoksen, eläketurvakeskus, vakuutus- ja eläkelaitos, yksityinen työnantaja, sairaala, virkasuhteessa oleva lääkäri sekä valtion eläkelain 5 a ja 10 a §:ssä tarkoitettuja etuuksia myöntävät viranomaiset ja laitokset ovat velvolliset pyynnöstä antamaan maksutta kirkkohallitukselle hallussaan olevat käsiteltävänä olevan asian ratkaisuun tai eläkkeen maksamiseen vaikuttavat tiedot. Lääkärinlausunnosta ja -todistuksesta on kuitenkin suoritettava kohtuullinen korvaus.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.

Sen estämättä, mitä evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain muuttamisesta 6 päivänä kesäkuuta 1989 annetun lain (564/89) voimaantulosäännöksessä säädetään, valintaoikeutta ja mainitussa voimaantulosäännöksessä tarkoitet-

tujen eläkeikää koskevien säännösten soveltamisen edellytyksenä ei ole, että edunsaajalla on oikeus eläkkeeseen valtion eläkelain 10 §:n 2 momenttia soveltaen. Mainittuja valintaoikeutta ja eläkeikää koskevia säännöksiä ei kuitenkaan sovelleta vuoden 1939 jälkeen syntyneeseen 1 päivänä tammikuuta 1994 voimaan tulevan valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain (/93) 1 §:n 3 momentissa tarkoitettuun uuteen edunsaajaan eikä edunsaajaan, joka on saanut evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain mukaista osa-aikaeläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä. Tässä momentissa tarkoitettua eläkeiän valintaan oikeutetun edunsaajan eläkekattuma on vähintään 60 prosenttia, jos hänellä on evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain mukaan eläkeajaksi luettavaa palvelusaikaa vähintään 30 vuotta. Puuttuva kattuma lisätään edunsaajan viimeiseen palvelukseen. Tätä momenttia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1995.

Tämän lain 7 c §:ää sovelletaan päätökseen, joka on annettu lain voimaantulon jälkeen ja 8 a ja 8 b §:iä palkkaan, joka on maksettu lain voimassa ollessa.

Valtion eläkelain 1 §:n 3 momentissa, sellaisena kuin se on muutettuna 1 päivänä tammikuuta 1993 annetussa laissa (/93), tarkoitettulle vanhalle edunsaajalle myönnettävää eläkettä pidetään evankelis-luterilaisen kirkon eläkeasetuksen 2 §:ää, sellaisena kuin se on muutettuna 23 päivänä tammikuuta 1981 annetussa asetuksessa (68/81), sovellettaessa valtion eläkelain 10 §:n 2 momenttia soveltaen myönnettävänä eläkkeenä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

2.

Laki**evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 2 ja 3 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 20 päivänä joulukuuta 1992 annetun evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 2 ja 3 §:n muuttamisesta annetun lain (1601/92) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:

— — — — —
Lain 2 §:ää sovelletaan vuoden 1939 jälkeen syntyneeseen viranhaltijaan ja työntekijään, jonka evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain piiriin kuuluva palvelus on alkanut vuoden 1992 jälkeen. Lain 2 §:ää ei sovelleta viranhaltijaan ja työntekijään, jonka palvelus on ollut voimassa ennen lain voimaantuloa ja jatkuu yhdenjaksoisesti. Lain 3 §:n 2 momenttia sovel-

letaan eläketapahtumaan, joka on sattunut lain voimaantulon jälkeen.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.

Tätä lakia sovelletaan eläketapahtumaan, joka on sattunut 1 päivänä tammikuuta 1993 tai sen jälkeen.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1993

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Tytti Isohookana-Asunmaa*

1.

Laki**evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/66) 2 ja 10 §:t,
 sellaisina kuin ne ovat, 2 § muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1601/92) ja 10 § 16 päivänä kesäkuuta 1989 annetussa laissa (564/89), sekä
lisätään lakiin uudet 4 a, 5 c, 5 d, 7 a, 7 b, 7 c, 8 a ja 8 b §:t seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §
 Eläkeikä on 65 vuotta.

2 §
 Jos edunsaaja, jolla on eläkeikää vähintään yksi kuukausi, on saanut valtion eläkelain 8 §:n 5 momentissa (/93) mainittujen säännösten nojalla myönnetyn vanhuuseläkkeen, jonka määrä on laskettu valtion eläkelain 10 §:n 2 momenttia, tai sitä vastaavien valtion eläkelain 8 §:n 5 momentissa mainittujen muiden lakien säännöksiä tai eläkesääntöjen määräyksiä soveltaen, hänellä on palveluksen päätyttyä oikeus myös tämän lain mukaiseen vanhuuseläkkeeseen riippumatta siitä, onko hän saavuttanut eläkeikänsä.

4 a §
 Sen estämättä, mitä virka- tai työsuhteesta muutoin johtuu, tätä lakia sovellettaessa katsotaan palvelus alkaneeksi silloin, kun viranhaltija on ryhtynyt hoitamaan virkaansa tai työntekijä suorittamaan työtänsä. Jos kuukauden ensimmäinen päivä on sunnuntai-, pyhä- tai juhlapäivä taikka muu vapaapäivä eikä viranhaltija sen vuoksi ole voinut ryhtyä hoitamaan virkaansa tai työntekijä suorittamaan työtänsä sanottuna päivänä, katsotaan palvelus tästä huolimatta alkaneeksi kuukauden ensimmäisenä päivänä. Vastaavasti katsotaan palveluksen päättyneen sen päivän lopussa, jolta sen perusteella viimeksi maksettiin palkkaa ennen palveluksen katkaisemista, työkyvyttömyyden tai yksilöllisen varhaiseläkkeen alkamista tai osa-aikatyöhön siirtymistä.

5 c §
 Jos edunsaajalla on oikeus saada työntekijäin eläkelain 8 §:n 1 momentissa (612/91) tarkoi-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tettua päivärahaa, tapaturmaeläkettä, korvausta, ansionmenetykskorvausta tai elinkorkoa, voidaan tämän lain mukainen eläke sen estämättä, mitä valtion eläkelain 11 ja 12 §:ssä on säädetty, suorittaa ottamatta huomioon sanottua etuutta, kunnes sen määrä on lopullisesti ratkaistu. Edunsaajan oikeus sanottuun etuuteen siirtyy kirkkohallitukselle siltä osin kuin etuus olisi yhteensovituksessa vähentänyt eläkettä.

5 d §

Jos edunsaaja on alaikäinen taikka jos hän sairauden tai muun syyn takia ei pysty itse hakemaan eläkettä ja jollei hänellä ole holhoojaa tai tätä tarkoitusta varten määrättyä uskottua miestä, voi kirkkohallituksen hyväksymä edunsaajan lähiomainen tai muu hänestä pääasiallisesti huolehtiva henkilö edunvalvojana käyttää edunsaajan puhevaltaa tämän lain mukaista eläkettä koskevassa asiassa.

7 a §

Jos eläkettä koskeva lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka ilmeisesti ei ole lainmukainen, kirkkohallitus saa ottaa asian uudelleen käsiteltäväksi, jos on kysymys evätyn edun myöntämisestä tai myönnetyn edun lisäämisestä.

Jos kirkkohallitus on tehnyt esityksen eläkettä koskevan lainvoimaisen päätöksen purkamisesta, se voi, kunnes asia on ratkaistu, keskeyttää eläkkeen maksamisen tai maksaa eläkkeen sen suuruisena kuin purkuesityksen mukaan on pidettävä oikeana.

7 b §

Kirkkohallituksen tämän lain nojalla myöntämän etuuden takaisinperintää koskeva lainvoimainen päätös saadaan panna täytäntöön niin kuin riita-asiassa annettu lainvoiman saanut tuomio.

7 c §

Aiheettomasti maksettu etuus saadaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista eläke-eristä. Kulloinkin suoritettavasta eläke-erästä ei kuitenkaan saa edunsaajan suostumuksesta vähentää enempää kuin kuudosen siitä eläke-erän osasta, joka jää jäljelle sen jälkeen, kun eläke-erästä on enakkoperintälain (418/59) nojalla pidätetty ennakko tai rajoitusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verot-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tamisesta annetun lain (627/78) nojalla lähdeve-ro.

*Aiheettomasti maksettu etuuden määrä voi-
daan jättää takaisin perimättä, jos sen myöntä-
misen tai maksamisen ei ole katsottava johtu-
neen edunsaajan tai hänen edustajansa vilpillises-
tä menettelystä tai takaisin perittävä määrä on
vähäinen.*

8 a §

*Tämän lain 1 §:ssä tarkoitettu kirkon eläke-
järjestelmän piiriin kuuluva henkilö on velvolli-
nen suorittamaan kirkon keskusrahastolle työn-
tekijän eläkemaksun, joka on työntekijäin eläke-
lain (395/61) 12 b §:n 1 momentissa säädetyn
eläkemaksuprosentin suuruinen osa 2 momentis-
sa säädetävästä työntekijän palkasta.*

*Työnantaja pidättää palkanmaksun yhteydes-
sä työntekijäin eläkemaksun palveluksessaan ole-
van henkilön ennakkoperintälain (418/59) 4 §:n
tarkoittamasta palkasta ja rajoitetusti verovel-
vollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta
annetun lain (627/78) 4 §:ssä tarkoitettusta pal-
kasta ja tilittää sen kirkon keskusrahastolle
kirkkohallituksen määräämällä tavalla.*

*Lain soveltamispiiriin kuuluva henkilö voi
vaatia oikaisua työntekijän eläkemaksuun kirk-
kohallitukselta. Haettaessa muutosta oikaisuvaa-
timuksesta annettuun päätökseen noudatetaan
soveltuvin osin, mitä kirkkolaisissa on muutoksen-
hausta säädetty.*

8 b §

*Eläkemaksusta, joka muodostuu 8 §:ssä tar-
koitetusta työnantajan eläkemaksusta ja
8 a §:ssä mainitusta työntekijän eläkemaksusta,
vastaa kirkon keskusrahastolle työnantaja niin
kuin työnantajan eläkemaksusta on säädetty.*

*Työntekijäin eläkemaksusta koostuvista va-
roista siirretään eläkerahastoon vähintään sama
suhteellinen osuus kuin työnantajien eläkemak-
susta.*

10 §

*Valtion, kunnan tai muun julkisoikeudellisen
yhteisön viranomainen tai laitos, eläketurva-
keskus, vakuutus- ja eläkelaitos, yksityinen
työnantaja sekä sairaala ja virkasuhteessa oleva
lääkäri ovat velvolliset pyynnöstä antamaan
maksutta kirkkohallitukselle hallussaan olevat
käsiteltävänä olevan asian ratkaisuun tai eläk-
keen maksamiseen vaikuttavat tiedot. Lääkä-*

10 §

*Valtion, kunnan tai muun julkisoikeudellisen
yhteisön viranomainen tai laitos, eläketurva-
keskus, vakuutus- ja eläkelaitos, yksityinen
työnantaja, sairaala, virkasuhteessa oleva lää-
käri sekä valtion eläkelain 5 a ja 10 a §:ssä
tarkoitettuja etuuksia myöntävät viranomaiset ja
laitokset ovat velvolliset pyynnöstä antamaan
maksutta kirkkohallitukselle hallussaan olevat*

Voimassa oleva laki

rinlausunnosta ja -todistuksesta on kuitenkin suoritettava kohtuullinen korvaus.

Ehdotus

käsiteltävänä olevan asian ratkaisuun tai eläkkeen maksamiseen vaikuttavat tiedot. Lääkärinlausunnosta ja -todistuksesta on kuitenkin suoritettava kohtuullinen korvaus.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.

Sen estämättä, mitä evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain muuttamisesta 6 päivänä kesäkuuta 1989 annetun lain (564/89) voimaantulosäännöksessä säädetään, valintaoikeutta ja mainitussa voimaantulosäännöksessä tarkoitettujen eläkeikää koskevien säännösten soveltamisen edellytyksenä ei ole, että edunsaajalla on oikeus eläkkeeseen valtion eläkelain 10 §:n 2 momenttia soveltaen. Mainittuja valintaoikeutta ja eläkeikää koskevia säännöksiä ei kuitenkaan sovelleta vuoden 1939 jälkeen syntyneeseen 1 päivänä tammikuuta 1994 voimaan tulevan valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain (/93) 1 §:n 3 momentissa tarkoitettuun uuteen edunsaajaan eikä edunsaajaan, joka on saanut evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain mukaista osa-aika-eläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä. Tässä momentissa tarkoitettua eläkeiän valintaan oikeutettua edunsaajan eläkekarttuma on vähintään 60 prosenttia, jos hänellä on evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain mukaan eläkeajaksi luettavaa palvelusaikaa vähintään 30 vuotta. Puuttuva karttuma lisätään edunsaajan viimeiseen palvelukseen. Tätä momenttia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1995.

Tämän lain 7 c §:ää sovelletaan päätökseen, joka on annettu lain voimaantulon jälkeen ja 8 a ja 8 b §:iä palkkaan, joka on maksettu lain voimassa ollessa.

Valtion eläkelain 1 §:n 3 momentissa, sellaisena kuin se on muutettuna päivänä kuuta 1993 annetussa laissa (/93), tarkoitettulle vanhalle edunsaajalle myönnettävää eläkettä pidetään evankelis-luterilaisen kirkon eläkeasetuksen 2 §:ää, sellaisena kuin se on muutettuna 23 päivänä tammikuuta 1981 annetussa asetuksessa (68/81), sovellettaessa valtion eläkelain 10 §:n 2 momenttia soveltaen myönnettävänä eläkkeenä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

2.

Laki**evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 2 ja 3 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 20 päivänä joulukuuta 1992 annetun evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 2 ja 3 §:n muuttamisesta annetun lain (1601/92) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Lakia sovelletaan viranhaltijaan ja työntekijään, jonka evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain piiriin kuuluva palvelus on alkanut 31 päivän joulukuuta 1992 jälkeen. Lain 2 ja 3 §:ää sovelletaan kuitenkin sellaisina kuin ne ovat tämän lain voimaantullessa sellaiseen viranhaltijaan ja työntekijään, jonka palvelus on ollut voimassa ennen lain voimaantuloa ja jatkuu yhdenjaksoisesti.

Lain 2 §:ää sovelletaan vuoden 1939 jälkeen syntyneeseen viranhaltijaan ja työntekijään, jonka evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain piiriin kuuluva palvelus on alkanut vuoden 1992 jälkeen. Lain 2 §:ää ei sovelleta viranhaltijaan ja työntekijään, jonka palvelus on ollut voimassa ennen lain voimaantuloa ja jatkuu yhdenjaksoisesti. Lain 3 §:n 2 momenttia sovelletaan eläketapahtumaan, joka on sattunut lain voimaantulon jälkeen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.

Tätä lakia sovelletaan eläketapahtumaan, joka on sattunut 1 päivänä tammikuuta 1993 tai sen jälkeen.